

Förbundsstyrelsens förslag till kongressuttalande.

5 a. Lärarytbtldningen.

Kongressen ansluter sej till SK:s förslag att uppgiften att meddela den grundläggande allmänbtldningen i kunskaps- och övningsämnen bör för alla lärarkategorier i enhetsskolan påvila gymnasiet och att grunden för utbildningen vid lärarhögskolan för mellanskolans lärare ska vara dimissionsexamen på någon av gymnasiets tre linjer eller motsvarande kunskaper.

Kongressen finner den föreslagna utbildningstidens längd, tre år inklusive aspiranttjänstgöring, vara ett minimum för en fullgod klasslärarytbtldning för mellanstadiet och vill ifrågasätta, om inte en längre utbildning vore motiverad med hänsyn till de krav i pedagogiskt hänseende som ställs på enhetsskolans lärare.

I huvudsak ansluter sej kongressen till SK:s förslag till ämnen och kurser vid lärarhögskolan, till det fria och självständiga studiesätt som förordas och till den förstärkning av den psykologisk-pedagogiska och metodiska utbildningen som förslaget innebär.

Kongressen ansluter sej vidare till idén om en praktisk utbildning efter första utbildningsåret genom tjänstgöring i folkskolan. Däremot kan kongressen inte godta SK:s utformning av aspirantåret. Att låta två aspiranter under ett helt läsår utan egentlig handledning sköta undervisningen i vissa klasser synes inte innebära en rationell form av praktisk-pedagogisk utbildning. Den sporadiska handledning som under aspirantåret kan meddelas av överlärare, folkskolinspektör och lärarhögskolans lärare är otillräcklig. Den föreslagna aspiranttjänstgöringen skulle dessutom inskränka aspirantens erfarenheter till endast en klassavdelning på ett visst klasstadium, fränsett kortvariga studiebesök i andra klasser och skolformer.

Om aspiranterna i stället finge dels tjänstgöra, dels hospitera i klassavdelningar som har utexaminerad lärare som klassföreståndare, finge de en allsidigare erfarenhet, genom att tjänstgöringen kunde förläggas till olika klasstadier och olika skolformer, varjämte apiranten kunde i erforderlig utsträckning få handledning och råd av erfarna klasslärare.

Om inga särskilda tjänster behövde reserveras för aspiranterna, komme de organisatoriska och pedagogiska svårigheter som är förknippade med ett ianspråktagande av ett betydande antal klassavdelningar på lärarhögskolans ort eller i dess närhet att minskas. Därjämte skulle olägenheterna med vakanssättning av ett stort antal lärartjänster undvikas och beräkningen av elevintagningens storlek vid lärarhögskolorna väsentligt underlättas.

Beträffande aspiranttidens längd synes det mera ändamålsenligt att aspiranttjänstgöringen koncentreras på en termin än att den utbredds över ett helt läsår. Under denna termin bör aspiranten dels hospitera på olika klasstadiet och i olika skolformer, dels periodvis ha full tjänstgöring i samma klassavdelningar med klassläraren som åhörare men tidvis helt på egen hand. Kongressen förordar att särskild utredning om en på ovan angivet sätt planlagd aspiranttjänstgöring verkställs och att på olika sätt detaljutformade förslag praktiskt prövas i samband med den av kommissionen föreslagna provisoriska omläggningen av de nuvarande seminariernas studentlinje och fyraåriga linje, innan aspiranttjänstgöringen mera definitivt utformad inläggs i utbildningen vid lärarhögskolorna.

Det synes lämpligt att halva antalet elever efter första utbildningsåret fullgör aspiranttjänstgöringen under höstterminen och halva antalet under vårterminen under andra utbildningsåret. Den återstående terminen bör ägnas åt utbildning vid lärarhögskolan, särskilt i övningsämnena samt i engelska, varigenom en förstärkning av utbildningen kan ske utan förlängning av studietiden.

Kongressen anser att kompetensområdet för mellanskolans lärare bör omfatta klasserna 3 - 6 och avse samtliga ämnen, även engelska. Av pedagogiska och skolorganisatoriska skäl bör klasslärarna, som har dimissionsexamen som grund, vid lärarhögskolan erhålla fortsatt teoretisk och metodisk utbildning i engelska till den omfattning att de får kompetens och behörighet att undervisa i engelska i klasserna 5 och 6.

Kongressen anser att utbildningen av lärare för lågstadiet, mellanstadiet och realskolstadiet i största utsträckning bör ske vid fullständiga lärarhögskolor, förlagda till de fyra universitets- och högskolestäderna. Lärarhögskolor, avsedda för utbildning enbart av klasslärare bör förekomma endast som provisorium. Det kan befaras att lärarutbild-

ningsanstalter enbart för låg- och mellanstadiets lärare i fråga om lärarkrafter, bibliotek och institutioner blir av lägre standard än de fullständiga lärarhögskolorna och att därigenom även utbildningens standard blir lägre.

Kongressen vill därför starkt framhålla betydelsen av att utbildningen av enhetsskolans lärare sker vid fullständiga lärarhögskolor, förlagda till universitets- och högskolestäderna och därjämte till ett fåtal större orter. Sålunda torde särskilt Norrland behöva en fullständig lärarhögskola.

För att täcka det stora lärarbehovet under 1950-talet bör en del av de nuvarande seminarierna ombildas till lärarhögskolor, men anordningen bör ges karaktär av provisorium.

Kongressen ansluter sej till skolkommissionens förslag till utbildning av ämneslärare med adjunktskompetens för realskolstadiet. Beträffande aspirantårets utformning för ämneslärare avstår kongressen från att uttala sej.

Kongressen tillstyrker den av skolkommissionen föreslagna kombinationen av mellanskollärarytbildning och 4 betyg i fil. ämbetsexamen, vilken avser adjunktskompetens, ävensom SK:s förslag om mellanskollärarytbildning jämte utbildning i ämnet kristendomskunskap inom teologiska fakulteten. Dessa utbildningsvägar bör stå öppna även för lärare med nuvarande folkskolläraryxamen och studentexamen.

SK:s förslag om mellanskollärarytbildning jämte av lärarhögskolan kontrollerade kunskaper i viss grupp av läroämnen tillstyrks i princip.

Denna utbildning bör stå öppen även för lärare med nuvarande folkskolläraryxamen på studentlinjen eller den fyraåriga linjen. Kurserna vid lärarhögskolan bör så utformas att de i stor utsträckning medger självstudier på hemorten och inte nödvändiggör sammanhängande tjänstledighet för vistelse vid lärarhögskolan under hela utbildningstiden.